

ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Μαργκερίτα Χακ (5 – 6 ετών)

Μαθησιακοί στόχοι

Τα τέσσερα φύλλα εργασίας επικεντρώνονται στην ενίσχυση των δεξιοτήτων γραφής μέσω παιχνιδιών ρόλων, ερωτήσεων, συμπλήρωσης προτάσεων, συμπλήρωσης ήχων και διαλόγων. Έτσι, τα παιδιά θα μπορέσουν να αναγνωρίσουν τα κατάλληλα επίθετα για τις λέξεις, να επιλέξουν τη δική τους αφηγηματική γλώσσα, να κατανοήσουν τη θέση των ονομάτων και των διαλόγων στις ιστορίες και να χρησιμοποιήσουν ερωτήσεις για να συνεχίσουν/συμπληρώσουν μια ιστορία.

Χρήσιμα εργαλεία αφήγησης & γραφής

- Πίνακας αναφοράς γραμμάτων, για να εξασκηθούν τα παιδιά στο να αντιγράφουν μέρη προτάσεων στα φύλλα εργασίας (αρχικό εργαλείο)
- Διαχωρισμός ομάδων για το παιχνίδι ρόλων με την Τσιτσίνο και για το τέλος της ιστορίας (1^ο και 4^ο φύλλο εργασίας)
- Τρία σακουλάκια/κουτιά με χαρτάκια όπου αναγράφονται προτεινόμενες ιδέες ως σενάρια συνέχισης της ιστορίας (2^ο φύλλο)
- Κουτιά/σακουλάκια με χαρτάκια που αναγράφουν διαλόγους, φανταστικά ή αληθινά ονόματα και ήχους αστεριών (3^ο φύλλο)
- Πίνακας αυτο- ή ετεροελέγχου του γραπτού παραγώγου (τελικό εργαλείο/μετά την άσκηση γραφής)

1^ο Φύλλο εργασίας: ΠΕΡΙΓΡΑΨΤΕ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Διαβάστε δυνατά τις παρακάτω προτάσεις που αποτελούν το γραπτό έναυσμα για την πρώτη δραστηριότητα συν-δημιουργίας:

Η **Μαργκερίτα** θέλει να γίνει **αστρονόμος**.

Η **γάτα** της, η Τσιτσίνο, σκύβει πάνω στα **βιβλία** της και τη βοηθάει να μελετήσει.

Δεδομένου ότι πρόκειται για βιογραφία, είναι απαραίτητο τα παιδιά να εξοικειωθούν ίσως πρώτα με τα πιο απλά μέρη της ιστορίας, σύμφωνα πάντα με την ηλικία και τις δεξιότητές τους. Χωρίστε τους μαθητές της κάθε ομάδας έτσι ώστε να υποδυθούν τους διάφορους ρόλους της ιστορίας, στην προκειμένη περίπτωση τη Μαργκερίτα και τη γάτα. Ζητήστε τους **να ερμηνεύσουν τη σκηνή** που περιγράφεται παραπάνω και να την επεκτείνουν προσθέτοντας τις δικές τους παραλλαγές. Για παράδειγμα: προκειμένου να βοηθηθούν, για τη Μαργκερίτα μπορούμε να θέσουμε το ερώτημα «Τι θα έκανες αν ήθελες να γίνεις κι εσύ αστρονόμος;» και για τη γάτα αντίστοιχα «Αν έπρεπε να βοηθήσετε τη φίλη σας να μελετήσει, τι θα κάνατε;». Στη συνέχεια, ζητήστε από κάθε ομάδα «ηθοποιών» να περιγράψει τον ρόλο της:

- **Πώς είναι η Μαργκερίτα; Πώς τη φαντάζεστε;** (αναφερθείτε σε επίθετα κατάλληλα για το αναγνωστικό τους επίπεδο: έξυπνη, ευγενική, γενναϊόδωρη, αστεία κ.λπ.) Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την εικονογράφηση ή το κείμενο για να περιγράψετε **τα φυσικά της χαρακτηριστικά** (έχει μπλε μάτια, είναι λεπτή, ευκίνητη κ.λπ.).

- Αν εργάζεστε με μια ομάδα προχωρημένων μαθητών, ενθαρρύνετε την επέκταση (διαδικασία γραπτής συν-δημιουργίας) των παραπάνω προτάσεων ρωτώντας: «Τι άλλο μπορεί να κάνει η Μαργκερίτα για να γίνει αστρονόμος;» (π.χ. να παρατηρεί τ' αστέρια, να μιλάει με άλλους αστρονόμους, να πηγαίνει στο διάστημα κ.λπ.)

● **Πώς είναι η Τσιτσίνο η γάτα; Είναι λευκή; Είναι μαύρη; Είναι λεπτή και ευκίνητη ή χοντρή και αργή;** Προσθέστε ερωτήσεις τύπου ναι/όχι για να συμπληρώσετε και την περιγραφή του χαρακτήρα της: Είναι καλή; Είναι φιλική; Είναι έξυπνη; Είναι περίεργη;

- **Τι κάνει η γάτα;** (π.χ. γουργουρίζει, ακονίζει τα νύχια της, νιαουρίζει, κάνει ζημιές, είναι ήσυχη κ.λπ.)

● **Εάν εργάζεστε με μια ομάδα προχωρημένων μαθητών:** ενθαρρύνετε την επέκταση των προτάσεων ρωτώντας: «Τι άλλο θα μπορούσε να κάνει η γάτα, για να βοηθήσει τη Μαργαρίτα;» (αναφερθείτε σε ενέργειες, ακόμη και φανταστικές: γυρίζει τις σελίδες με τις πατούσες της, κοιτάζει τα αστέρια απ' την οροφή, την ακούει να επαναλαμβάνει αυτά που έχει μελετήσει κ.λπ.)

● **Ζητήστε απ' την κάθε ομάδα να κάνει καταιγισμό ιδεών σχετικά με την αστρονομία:**

- Με τι ασχολείται αυτή η επιστήμη; (Μελέτη της συμπεριφοράς των άστρων, των πλανητών ή άλλων σωμάτων)
- Το περιεχόμενο της μελέτης αυτής της επιστήμης είναι βαρετό, διασκεδαστικό, ενδιαφέρον, συναρπαστικό;
- Τι εργαλεία χρειάζονται; (ένα τηλεσκόπιο, ένα παρατηρητήριο...)
- Πότε μπορεί κανείς να κάνει τις καλύτερες παρατηρήσεις; (το πρωί, το βράδυ, μετά το δείπνο κ.λπ.)

- Ζητήστε απ' την κάθε ομάδα να κάνει καταγισμό ιδεών σχετικά με τα **βιβλία** (αναφερθείτε σε λέξεις όπως: επιστημονικά, εικονογραφημένα, λεπτομερή, σοβαρά, ακριβή κ.λπ.)

Μετά τις απαντήσεις των μαθητών στις παραπάνω ερωτήσεις, επαναλάβετε και γράψτε τις πιο δημοφιλείς/κατάλληλες λέξεις στο φύλλο εργασίας. Θα πρέπει να έχετε περιγραφές για τέσσερις λέξεις: **Μαργκερίτα, αστρονόμος, γάτα, βιβλία**. Δεδομένου ότι αυτές οι λέξεις θα γραφτούν με διαφορετικό χρώμα, **χρησιμοποιήστε τα αντίστοιχα χρώματα όταν γράφετε την περιγραφή της καθεμιάς**. Αυτό θα βοηθήσει τους μαθητές να αναγνωρίσουν τις περιγραφές που πρέπει να συνοδεύουν κάθε λέξη, αν χαθούν ή μπερδευτούν.

Αφού ολοκληρώσετε τον καταγισμό ιδεών και τη συγγραφή, διαβάστε ξανά δυνατά την πρώτη προτροπή γραφής και στη συνέχεια την επεξεργασμένη και εμπλουτισμένη εκδοχή των μαθητών.

Ακολουθεί ένα παράδειγμα από αυτό που μπορεί να προκύψει εδώ:

Η φιλική και θαρραλέα Μαργκερίτα θέλει να γίνει αστρονόμος, μια συναρπαστική επιστήμη που μελετά τα αστέρια και τους πλανήτες. Η περίεργη γάτα της, η Τσιτσίνο, με τ' ασπρόμαυρο τρίχωμά της, ακονίζει τα νύχια της καθώς η Μαργκερίτα γυρίζει τις σελίδες των βιβλίων της. Η Μαργκερίτα και η Τσιτσίνο/Οι δυο τους μελετούν επιστημονικά εικονογραφημένα βιβλία.

Στη συνέχεια, χωρίστε τις ομάδες σε δύο μέρη που θα διαβάσουν εναλλάξ τις τροποποιημένες προτάσεις.

2ο Φύλλο εργασίας: ΔΙΝΟΝΤΑΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΑ ΠΟΥ ΚΑΝΕΙ ΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Διαβάστε δυνατά τις παρακάτω προτάσεις στα παιδιά. Με αφορμή αυτές θα κάνουν γραπτή συν-δημιουργία περιεχομένου:

Η Μαργκερίτα γίνεται αστρονόμος.

Ανακαλύπτει τα μυστικά των άστρων.

Ζει ευτυχισμένη με τις γάτες της.

Ιδέες και προτάσεις για το πώς μπορούν να συνεχιστούν οι παραπάνω συγγραφικές προτροπές, τοποθετούνται σε **τρεις σακούλες μυστηρίου** (μία ξεχωριστή για καθεμιά από τις παραπάνω τρεις προτάσεις-προτροπές). Μοιράστε τρεις αρμοδιότητες στα μέλη της κάθε ομάδας, αναθέτοντάς τους μία αφορμή γραφής και την αντίστοιχη σακούλα. Κάθε σακούλα πρέπει να περιέχει 5 χαρτάκια που να αναγράφουν **5 ημιτελείς προτάσεις συνέχειας** και 1 χαρτάκι που να έχει τη **1 και μοναδική ελεύθερη επιλογή υπό την οδηγία «Ολοκληρώστε την πρόταση μόνοι σας κι όπως εσείς τη φαντάζεστε!»**.

Παραδείγματα προτάσεων που μπορούν να εμπεριέχονται μέσα στη σακούλα/κουτί μυστηρίου ως έτοιμες βοηθητικές ημιτελείς προτάσεις-ιδέες για τη συνέχιση της πρώτης πρότασης-προτροπής θα μπορούσαν να είναι τα εξής:

«**Η Μαργκερίτα γίνεται αστρονόμος...**»:

- Μαθαίνει να μιλάει με τ' αστέρια.

- Παρόλο που δεν έχει τηλεσκόπιο.
- Και πετάει στο διάστημα.
- Παρατηρώντας τον ουρανό, εντοπίζει έναν εξωγήινο.
- Έχει κάνει το παρατηρητήριό της σημαντικό.
- Συμπληρώστε την πρόταση μόνοι σας κι όπως εσείς τη φαντάζεστε!

Αφήστε τους μαθητές να τραβήξουν 2 χαρτάκια απ' τη σακούλα τους για τη γραπτή συνέχιση της πρότασης που τους ανατέθηκε και να επιλέξουν αυτήν που προτιμούν. **Εάν εργάζεστε με μια ομάδα προχωρημένων μαθητών**, επιτρέψτε τους ν' αντιγράψουν οι ίδιοι την πρόταση/φράση στο τέλος της αρχικής πρότασης-προτροπής που τους έχει ανατεθεί (με το χρώμα όμως της αρχικής γραπτής προτροπής, για να επιτευχθεί ορθή οργάνωση). Διαφορετικά, διαβάστε δυνατά (στους μαθητές και μαζί με τους μαθητές) τη συνέχεια της πρότασης και γράψτε τη εσείς πάνω στο φύλλο εργασίας τους δίπλα από την αντίστοιχη γραπτή προτροπή.

Ένα παράδειγμα αυτού μπορεί να προκύψει, είναι το εξής:

Η Μαργκερίτα γίνεται αστρονόμος, παρόλο που δεν έχει τηλεσκόπιο.

Ανακαλύπτει τα μυστικά των άστρων και εντοπίζει έναν εξωγήινο.

Ζει ευτυχισμένη με τις γάτες της στο σημαντικό παρατηρητήριό της.

Στη συνέχεια, όπως και στο πρώτο φύλλο, ζητήστε απ' την κάθε ομάδα να παρουσιάσει στην τάξη τις προτάσεις της.

3^ο Φύλλο εργασίας: ΠΡΟΣΘΕΣΤΕ ΕΥΘΥ ΛΟΓΟ, ΔΙΑΛΟΓΟΥΣ ΚΑΙ ΗΧΗΤΙΚΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

Διαβάστε δυνατά τις παρακάτω προτάσεις στα παιδιά:

Η Μαργκερίτα παρατηρεί τ' αστέρια με τηλεσκόπιο.
Τα αστέρια αφηγούνται την ιστορία τους μέσα από το φως.

Ζητήστε από τους μαθητές να παρατηρήσουν το **κενό πλαίσιο διαλόγου** δίπλα απ' την εικόνα της Μαργκερίτα με το τηλεσκόπιο και ρωτήστε τους τι νομίζουν ότι είναι. Εάν δε γνωρίζουν, εξηγήστε τη σημασία του πλαισίου διαλόγου. Κάντε το ίδιο με το πλαίσιο για τις **ηχητικές λέξεις** πάνω απ' την εικόνα του αστεριού. Στρέφοντας την προσοχή τους σ' αυτά τα κουτιά, ζητήστε τους να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους:

- Να σκεφτούν και να βρουν ιδέες για το τι θα μπορούσε να πει η Μαργκερίτα στους αστρονόμους συναδέλφους της (π.χ. για τις ανακαλύψεις της: «Εντόπισα ένα διπλό αστέρι! Αναβοςβήνει ασταμάτητα!»).
- Σκεφτείτε ονόματα για τ' αστέρια καθώς και τι ήχο ή θόρυβο μπορεί να κάνουν (π.χ. Γουίζ! Στρας! Σλαμπ! Μπλουρ! Μπομ!).
Τ' αστέρια φωνάζουν ή ψιθυρίζουν;

- Τονίστε τη σημασία της κατάλληλης στίξης μετά από κάθε πρόταση, παίζοντας με αυτήν μέσω του επιτονισμού (π.χ. συνοδεύοντας τις ηχητικές λέξεις με θαυμαστικό στον γραπτό λόγο και φωνάζοντάς τες κατά την ανάγνωση στον προφορικό λόγο).

Μπορείτε να κάνετε περαιτέρω επεξεργασία αυτού του φύλλου εργασίας, όπως έγινε και στο πρώτο φύλλο εργασίας, κάνοντας καθοδηγητικές ερωτήσεις όπως:

- Τι χρώμα έχουν τ' αστέρια και ο ήλιος; (π.χ. λευκό, κίτρινο κ.λπ.)
- Εκτός απ' τα αστέρια, τι άλλο μπορούμε να παρατηρήσουμε στον ουρανό; (πλανήτες, δορυφόρους, κομήτες, μετεωρίτες κ.λπ.)

Ένα παράδειγμα του αποτελέσματος που θα μπορούσε να προκύψει είναι το εξής:

Η Μαργκερίτα παρατηρεί **δύο κίτρινα αστέρια** στον ουρανό με ένα τηλεσκόπιο. Τα αστέρια αφηγούνται την ιστορία τους μέσα από το φως. Στους συναδέλφους της λέει: «**Εντόπισα ένα διπλό αστέρι! Αναβοσβήνει ασταμάτητα!**» και «**Φαίνεται να μου μιλάει!**». Τ' αστέρια που πάλλονται και λάμπουν, **μοιάζουν να φωνάζουν: ΓΟΥΙΖ, ΣΤΡΑΣ, ΣΛΑΜΠ!** Άλλα πάλι **ψιθυρίζουν: ΜΠΛΟΥΡ, ΜΠΟΜ.**

Στη συνέχεια, διαβάστε δυνατά το αποτέλεσμα της συν-δημιουργίας της κάθε ομάδας, όπως και προηγουμένως.

4ο Φύλλο εργασίας: ΦΑΝΤΑΣΤΕΙΤΕ ΕΝΑ ΤΕΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΑΣ

Διαβάστε δυνατά τις παρακάτω προτάσεις με αφορμή τις οποίες οι μαθητές πρόκειται να κάνουν την 4^η δραστηριότητα γραπτής συν-δημιουργίας.

Η Μαργκερίτα ζει με τις γάτες της.

Έχει γεράσει, αλλά το πάθος της για ανακάλυψη έχει παραμείνει ίδιο.

Για την τελική δραστηριότητα, ζητήστε απ' τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους, ενθαρρύνοντάς τα να φανταστούν ένα φανταστικό τέλος και δίνοντάς τους τους ρόλους της Μαργκερίτα και των γατών της. Κάντε ερωτήσεις, για να τα βοηθήσετε στο παιχνίδι ρόλων: «**Τι θα κάνατε αν είχατε ήδη ανακαλύψει τα πάντα, αλλά σας είχε απομείνει λίγη περιέργεια;** Θα κατασκευάζατε ένα ισχυρό τηλεσκόπιο ή ένα διαστημόπλοιο για να ανακαλύψετε νέους κόσμους;».

- **Αν η ομάδα των μαθητών σας είναι προχωρημένη:** αφήστε κάθε ομάδα να γράψει με ευανάγνωστα γράμματα την πρόταση παιχνιδιού ρόλων που έχει σκεφτεί για το τέλος της ιστορίας. Διαφορετικά, γράψτε οι ίδιοι τις προτάσεις που σκέφτηκαν τα παιδιά πάνω στο φύλλο εργασίας της ομάδας τους.

Αυτό που μπορεί να προκύψει, θα μπορούσε να είναι κάπως έτσι:

Η Μαργκερίτα ζει με τις γάτες της.

Έχει γεράσει, αλλά το πάθος της για ανακάλυψη έχει παραμείνει ίδιο.

Η Μαργκερίτα και οι γάτες της ενώνουν το κοινό τους χαρακτηριστικό, την περιέργειά τους δηλαδή, και μαζί φτιάχνουν ένα ισχυρό τηλεσκόπιο.

Μ' ένα διαστημόπλοιο ταξιδεύουν στο διάστημα!

Στη συνέχεια, διαβάστε δυνατά τις προτάσεις, όπως έγινε και στα προηγούμενα φύλλα.

* Σαν άσκηση μετά την ολοκλήρωση των γραπτών δραστηριοτήτων (μετασυγγραφικό στάδιο), αν τα παιδιά είχαν μεγάλη συμβολή στη συγγραφή, ετοιμάστε έναν πίνακα για έλεγχο των γραπτών και αναθέστε τους να ελέγξουν τη δουλειά τους με τη διαδικασία του αυτοελέγχου ή του ετεροελέγχου (ανταλλαγή γραπτών ανάμεσα στις διαφορετικές ομάδες).